

Lahinguväli aias

Ei saa aiapidaja suvel rahus istuda ja oma õitsvat aeda imetleda. Niipea kui valvsuse kaotad, on midagi halba toimumas: haigused ja kahjurid on asunud rünnakule, et meie töö vilju rikkuda.

Juba on lehetäid leidnud üles musta sõstra magusad noorte lehtedega võrsetipud ja maiustavad valuliselt kokku tõmbunud lehtede vahel, punased kublad punase sõstra lehtedel annavad teada sõstra-kublatäi hävitustööst.

Veelgi hullemad on karumarja-lehevaablase ebaröövikud, kes alustavad rünnakut märkamatu põõsa keskelt ja võivad ühe ööga põõsa raagu süüa. Juba on platsis jahukaste, mille kurnav kirme hiilib edasi floksilehtedel ning rikub tikrimarju.

Kogenud aednikud soovivad pahategijatele õigel ajal jälile saamiseks riskigrupi taimed vähemalt kord nädalas terasema pilguga üle vaadata. Siis on lahingus lihtsam võitjaks tulla ja koduaeda ei pea kemikaalidega mürgitama.

Taimehaigused ja kahjurid on konkurentsituult kõige sagedasem põhjus, miks aiapidajatest lugejad Targu Talitale abi saamiseks kirjutavad-helistavad. Suvistes Targu Talita numbrites võtamegi pahategijad senisest rohkem luubi alla. Seekord saate lugeda, kuidas ära tunda ja tõrjuda sõstra-kublatäid ning

kahte haigust: jahukastet ja ebajahukastet.

KAJA KURG

LUGEJA KÜSIB

Äranäritud õunapuu

Tänavuse suure lumega talvel pistid jäneseid hange otsas õunapuul koore ladvani kinni, aga põldhiired hävitasid puu juuri. Kuidas sellist puud turgutada?

Vastab

KADRIN LINNA

Kuna tegu on üleüldise ja ulatusliku kahjustusega, on kurb tõdeda, et parandamis- või parandamislootus on nullilähedane. Kui juured mullas on vesirottide näritud, siis on see puu aeglase kuivamise peamine põhjus. Hiired juuri ei puutu.

Kahjuks ei paista juurte vigastused esialgu välja. See ilmneb sageli alles siis, kui puu hiliskevadel pärast rohket lumesulamisvett, suurt sadu või ohturat kastmist viltu hakkab vajuma. Harvem juhib sellele tähelepanu aias töötaja rotikäiku vajunud jalg.

Niisugust puud tüvest sakutades saab teda kergesti sinna-tänna lokutada. Siis selgubki, et puud kinni hoidvad ja toitvad juured puuduvad kas osaliselt või täielikult. Viimasel juhul on teda kerge maast välja tõmmata.

Hiirte hävitustöö viljapuul kallal on väga ohtlik, sest nemad närvivad tüve alaosa üsna korralikult ümberringi koorest paljaks, ka on hiirte näritud haavad jäneste tekitatuist sügavamad ega jäta kambiumikihti alles.

Hiirte ja vesirottide vastu saab mürkõrgutistega, mis tuleb paigaldada hilissügisel juba enne lume tulekut. Mustaks haritud puudealune ei paku hiirtele huvi. Kuid aia või selle lähima ümbruse sööti jätmine loob hiirtele mõnusa elu ja eriti soodsad pesitsemistingimused. Noortele puudele võib sel laastav mõju olla.

Võraaluste katmisel juurte talviseks kaitseks ei tohiks mitte mingil juhul kasutada seemneid või teri sisaldavaid taimevarsi ja põhku. See meelitab neid närilisi asjatult ligi.

Aias, mille lähedal elavad ja liiguvad siilid, ei ohusta hiired noori puid, toimib biotõrje. Meie looduses esinevad nastikud ja rästikud hoolitsevad vesirottide arvukuse vähenemise ja aia eemal hoidmise eest.

REPRO

Juurevigastused ilmnevad sageli alles kevadel, kui puu pärast rohket lumesulamisvett, suurt sadu või ohturat kastmist viltu hakkab vajuma.

Kui lumi katab veel läbikülmumata maad, tuleks lumi puude all kõvasti kinni tallata ja vajadusel teha seda korduvalt. Tõkkeks hiirte liikumisele on mingil määral ka sügise võraaluse piiramine kastmisvaotaulise muldvalliga.

Jänes ei näri ühtlaselt ära kogu kambiumikihti, isegi kui tüvi tundub täiesti paljas ja kooreta. Alati leidub sügavamate kohtade kõrval üksikuid saarekesi, millel kambiumikiht veel elus. Niisuguste haavade kohene ravi määretega, mis kaitsevad kuivamise eest, annab häid tulemusi.

Selleks et jäneste tekitatud haavu õigeaegselt katta, peab aednik iga päev valvel olema ja korra aia läbi käima. Kui aga näritud kohad jäävad märkamata, hävitavad päike ja tuul kambiumi ning ühes sellega ka puu taastumisvõime. Kui viljapuul on terveks jäänud kas või ainult ühe sentimeetri laiune kooreriba, võib hoolas ravi puu päästa ja haavad paranevad paari-kolme aasta jooksul.

Kõige tõhusam vahend puu kaitseks jäneste eest on tüvespiraal. Samuti tüve ümber ja võraokstesse kinnitatud kuuseoksad. Mitmesugused sügisel kasutatud peletava toimega määrded ei kesta muutuvast ilmastikust kuigi hästi. Jäneseid ründavad puid aga alles jaanuaris-veebruaries.

Mitmed vanema põlvkonna aednikud on olnud arvamusel, et puude kallale ei aja loomi mitte toidunappus, vaid paaritusaeagne vajadus parkainete järele. Seega võiks jäneseid eemale meelitada neile närimiseks sobivate värskelt raiutud haavaokstega.